

Louis Paul Boon (1912-1979): 'Anarchist, nihilist, viezentist'

I) Leven, milieu en artistieke achtergrond

- ° 1912 Aalst / † 1979 Erembodegem
- milieu: katholieke arbeidersklasse (vader: koetsenmaker en gevelschilder) in Aalst (fabrieksstad: pauperisme, proletariaat)
- opleiding: katholieke Middelbare en Hogere Technische School (Aalst), wordt echter weggestuurd na anderhalf jaar (begin 1928).
- 2 grote hobby's: lezen en kunstschilderen
- dagopleiding aan de kunstacademie (wil kunstschilder worden), maar moet die opgeven als zijn vader ziek wordt
- jaren 30 begin van schrijversaspiraties (1930: fragment van roman *Onbekende stad* en cyclus gedichten met als titel *Nacht-trein*)
- WO II: gevangengenomen en 4 maand opgesloten in Fallingbostel (Hannover, Duitsland)
→ diepgaande confrontatie (cfr. lino's uit die periode!)
- 1941: eerste roman (met lino's): *3 Mensen tussen muren* (als mislukt beschouwd, zou pas in 1969 worden uitgegeven)
- 1942: tweede roman: *De voorstad groeit* (krijgt de Krijnprijs, doorbreken van het isolement waarin hij zich als kunstenaar bevindt)
- 1943: derde roman *Vergeten straat* (twee maal herschreven, in 1946 uitgegeven)
- journalist, criticus, columnist bij oa. *De Rode Vaan*, *Front*, *De Vlaamse Gids*, *Het Parool*, *Vooruit* ('*Boontjes bittere bedenkingen*')
- radio (wekelijks programma '*Het Zoutvat*' op Radio Gent) en tv
- politiek (Belgische Socialistische Partij – BSP)
- meest bekende werken: *Mijn kleine oorlog*, *Menuet*, *De Kapellekensbaan*, *Zomer te Ter-Muren*, *Priester Daens*, *Mieke Maaïke's obscene jeugd*, *Het Geuzenboek*.

II) Boons literaire werk

'Schilder ontspoord'

- Linoleumsneden worden voorzien van verklarende teksten
- Ontsporing = proces van ontidealisering / Boon verliest idealiserende visie op mens en wereld (*bijlage 1*)
- De teksten gaan de lino's overheersen: Boon wordt schrijver

Verskillende genres

- -poëzie
- -proza:
 - column (vb. *Boontjes in Vooruit*)
 - novelle
 - roman: documentaire / historische roman (vb. *Priester Daens*)
sociale roman (vb. *De voorstad groeit*)
psychologische / erotische roman (vb. *Eros en de eenzame man*)
(schrijft ook nog een filmscript, hoorspelen,...)

'Seismograaf'

- ideaal: schrijven conform 'het leven zoals het werkelijk is'
- 'getuigend' oeuvre, registreert als een seismograaf: centraal de kleine man die verdrukt wordt door de maatschappij en de massa (*bijlage 2*)
- revolutionair (↔vb. Conscience: idealiserende bevestigende literatuur)

Vernieuwer

-norm -en vormdoorbrekend: traditionele romanconventies worden doorbroken

III) ‘Anarchist, nihilist, viezentist’

‘Anarchist’

a) formeel:

- conventionele roman te statisch → nieuwe technieken (ook uit andere kunsten, vb. film)
vb. *Mijn kleine oorlog*: kroniekjes (collagetechniek) (**bijlage 3**)
vb. *Kapellekensbaan* en *Zomer Te Ter-Muren*: verschillende vertel -en romanlagen
vb. *Menuet*: caleidoscopisch (multiperspectief) + opname van krantenknipsels (intertekstualiteit) (**bijlage 4**)
- doet niet mee aan ‘mooschrijverij’ (“de gedachte dient niet zo mooi, maar zo juist mogelijk uitgesproken te worden”)

b) literatuuropvatting:

- seismograaf: maatschappelijk en sociaal engagement: aanklagen van sociale wantoestanden (centraal: de kleine man die verdrukt wordt door de maatschappij en de massa), literatuur als waarschuwing
- literatuur moet zoeken naar waarheid en waarheidsgetrouw zijn: doorbreken van taboes (vb. seksuele verlangens en driften)

c) inhoudelijk:

- Boons boeken lokken verontwaardiging uit: te pessimistisch, miserabel, grauw en onfatsoenlijk
- stelt de maatschappelijke structuren in vraag en schetst bijvoorbeeld in de roman *Vergeten straat* een alternatief (revolutionair)

‘Nihilist’

- na WO II: Boon verliest idealistische visie op mens en maatschappij (pessimisme)
- gelooft niet in het ‘beter’ worden van de mens, gelooft niet in verandering (**bijlage 5**)

- oorzaak van het onrecht in de maatschappij ligt bij mens zelf die zijn eigen lot in handen heeft (↔ realistische en naturalistische auteurs als Zetternam en Buysse: mens als slachtoffer van het maatschappelijke bestel)
- ondergangsmotief, defaitisme

'Viezentist'

- het seksuele verlangen en dierlijke driften kenmerken en beheersen de mens (vb. *Vergeten straat*)
- het lolitamotief: het jonge meisje dat staat voor het prille, het ongerepte (vb. *Als het onkruid bloeit*) (**bijlage 6**)
- Boon legt een 'Fenomenale Feminatheek' aan: collectie van pin-ups, glamour girls en beschouwt die als een studieobject (plant een studie over het vrouwelijk naakt door de eeuwen heen)
- pornografische literatuur (vb. *Eros en de eenzame man: een droefgeestig en schandelijk pornoverhaal, Mieke Maaïke's obscene jeugd*).

IV) Overzicht van de bijlagen

1/ Linoleumschetsen 'De geliefden', 'Het fantastische eetmaal' en 'Eerste studie over de angst'. Uit: Humbeeck, K., *Onder de giftige rook van Chipka. Louis Paul Boon en de fabrieksstad Aalst*, Gent / Amsterdam (Querido) 1999, p. 284-285.

2/ Boon, L.P., *Het Geuzenboek*, Amsterdam (Querido) 1979, p. 130-131.

3/ Boon, L.P., *Mijn kleine oorlog*, Amsterdam (Querido) 1992, p. 38-41.

4/ Boon, L.P., "Menuet", in *Menuet en andere verhalen*, Amsterdam (Querido) 1974, p. 118-119.

5/ Boon, L.P., *Mijn kleine oorlog*, p.133, 138-140.

6/ Boon, L.P., "Als het onkruid bloeit" in *De liefde van Annie Mols Als het onkruid bloeit*, Amsterdam (Querido) 1979, p. 468-471.